

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

**Іванків Ярини Тарасівни «Структурна організація матки за умов
фізіологічної норми та при дії налбуфіну (експериментальне дослідження)»
здобувача ступеня доктора філософії
за спеціальністю 222 «Медицина» (галузь знань 22 «Охорона здоров'я»)**

Комісія, створена згідно рішення вченої ради Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (протокол № 5-ВР від 30 вересня 2020 р.) у складі голови комісії та фахового семінару з попередньої експертизи дисертації (завідувача кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією ЛНМУ імені Данила Галицького, д.мед.н., професора Масної З.З.) та рецензентів (д.мед.н., професора кафедри патологічної анатомії ЛНМУ імені Данила Галицького Кузик Ю.І. та д.мед.н., професора, завідувача кафедри акушерства, гінекології та перинатології ФПДО ЛНМУ імені Данила Галицького Пирогової В.І.) проаналізувала результати виконання здобувачем ступеня доктора філософії Іванків Ярини Тарасівни освітньо-наукової програми, індивідуального плану наукових досліджень, ознайомила з дисертацією та опублікованими науковими працями, які розкривають основний зміст дисертації, заслухала доповідь здобувача та відповіді здобувача на запитання присутніх на фаховому семінарі.

Актуальність теми дисертації.

Упродовж тривалого часу опіоїдні анальгетики визнані одними з найефективніших препаратів для знеболення, особливо при купуванні синдрому хронічного болю. Управління ООН з наркотиків і злочинності опублікувало «Всесвітню доповідь про наркотики 2018», де було зазначено, що близько 275 мільйонів людей (майже 5,6% від населення світу) у віці від 15 до 64 років, хоча б один раз у житті вживали наркотики, а виробництво опіуму

зросло на 65% у 2016-2017 роках. Згідно звіту Центру медичної статистики МОЗ України за 2018 рік взято під нагляд із вперше встановленим діагнозом психічного розладу та розладу поведінки пов'язаного із вживанням наркотиків 3830 осіб, із них 2299 вживало опіюїди, загалом на кінець року диспансерна група становила 60686 осіб, з них 40618 становили опіюїдні наркомани. Переважна більшість – це особи репродуктивного віку від 15 до 35 років. На сьогодні існує необхідність розвитку репродуктології –міждисциплінарної галузі науки, яка займається вивченням репродуктивної функції людини у фізіологічному, патологічному, соціальному та психологічному аспектах. Розв'язання базових проблем, а саме: зниження соматичної, психічної та гінекологічної захворюваності, є ключем до покращення стану репродуктивного здоров'я в Україні та у світі. На жаль, ВООЗ наводить дані, що за показниками природнього приросту населення Україна посідає одне з останніх місць серед країн Європи. Дана ситуація обумовлена не лише економічними та соціально-психологічними чинниками, але й станом репродуктивного здоров'я населення, і в першу чергу жінок. Зловживання наркотичними засобами провокує не лише фізичну та психічну залежність, але й чинить негативний вплив на фізіологічні параметри організму, наслідки якого можуть зберігатися навіть після припинення вживання наркотиків. Жіноча статевая система є уразливою для різних екзо- та ендогенних чинників, а вплив наркотичних середників здатний провокувати значні структурні та функціональні порушення. У фаховій літературі опубліковано значну кількість праць присвячених змінам, які виникають у жіночих статевих органах під впливом різних речовин, проте лише невелика частина з них стосується морфологічних змін структурної організації матки під впливом опіюїдів. На сьогодні необхідним є доповнення відомостей щодо макро-, мікро- та ультраструктурної організації матки на тлі хронічного впливу опіюїду, даних щодо якісно-кількісних змін гемомікроциркуляторного русла стінки матки при використанні наркотичних середників. Дотепер не достатньо висвітлено та обґрунтовано рекомендації для практикуючих лікарів, що стосуються даної проблематики.

Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

У даній роботі вперше проведено комплексне морфологічне дослідження матки на макро-, мікро- та ультраструктурному рівні на тлі тривалого впливу налбуфіну за допомогою ін'єкційного, гістологічного, електронно-мікроскопічного, морфометричного та статистичного методів дослідження. Новими були дані про якісно-кількісні зміни гемомікроциркуляторного русла стінки матки в динаміці при внутрішньом'язовому введенні налбуфіну в експерименті. Вперше визначено особливості перебудови матки білих лабораторних щурів на тлі тривалого впливу опіюїду. Новими були дані про структурні особливості матки білих лабораторних щурів за умов введення налбуфіну на ультрамікроструктурному рівні. На основі одержаних морфометричних даних та за допомогою їх статистичної обробки проведено порівняльну характеристику структурної організації матки в нормі та за умов тривалого впливу опіюїду. Також подано морфологічне обґрунтування наслідків тривалого впливу опіюїду на репродуктивне здоров'я.

Наукове і практичне значення результатів дослідження (із зазначенням можливих галузей та розділів програм навчальних курсів, де можуть бути застосовані отримані результати).

Отримані дисертанткою Я.Т. Іванків дані є важливим внеском в відомості морфології матки, поглиблюють і суттєво доповнюють відомості про мікробудову та морфометричні параметри структур стінки мати білого щура в нормі і можуть слугувати підґрунтям для подальших експериментальних досліджень матки при різних патологічних станах. Результати аналізу динаміки перебудови структурної організації матки за умов тривалого введення налбуфіну створюють морфологічну основу для розуміння патогенезу патології жіночих статевих органів, зумовлених застосуванням наркотичних середників. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що тривале застосування наркотичних середників є причиною глибоких патологічних змін структурної організації стінки матки. Отримані результати мають прикладне практичне

значення для акушерства та гінекології для розробки профілактично-лікувальних заходів щодо жінок із тривалим застосуванням наркотичних препаратів.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків та рекомендацій.

Наукові положення, висновки, рекомендації сформульовані в дисертації, отримані на достатньому експериментальному матеріалі з використанням сучасних інформативних методів дослідження та детальній статистичній обробці матеріалу, що в цілому дозволило здобувачу обґрунтувати ряд положень, що мають важливе теоретичне і практичне значення. Результати відповідають запланованій меті і завданням дослідження. Аналіз опублікованих праць свідчить, що матеріали дисертації висвітлені в них повноцінно і не повторюються. Основні положення дисертації достатньо апробовані на наукових форумах.

Повнота опублікування результатів дисертації та особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, які опубліковані зі співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Матешук-Вацеба Л. Р., **Іванків Я. Т.**, Подольок М. В. Ультраструктурна організація м'язової оболонки шийки матки при тривалому впливі опіюду в експерименті. Український журнал медицини, біології та спорту. 2020. 1(23):62-66. (*Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, здійснила аналіз отриманих результатів, підготувала статтю до друку*).
2. Mateshuk-Vatseba LR, **Ivankiv Ya T**, Ivankiv TM. The influence of opioid on the microstructural organization of the Wall OT the uterus of the white laboratory rat. Clin J Obstet Gynaecol. 2019; 2: 135-137. (*Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, здійснила аналіз отриманих результатів, статистичну обробку даних, переклала та підготувала статтю до друку*).
3. **Ivankiv Y**. Structural organization of the links of hemomicrocircular channel of the rat's uterus under the conditions of 6-week long administration of nalbuphine.

Proc Shevchenko Sci Soc Med Sci. 2019Jun.24;55(1):111-7.

4. Podolyuk MV, **Ivankiv YaT**, Mateshuk-Vatseba LR. Microstructural changes of the mucous membrane of the fallopian tube during prolonged opioid exposure. Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences, VIII(27): 41-44. *(Особистий внесок – брала участь у проведенні експериментального дослідження, допомагала в аналізі отриманих результатів та оформленні статті до друку).*
5. **Іванків ЯТ**, Матешук-Вацеба ЛР. Морфологічні особливості матки в нормі та при патології. Український журнал медицини, біології та спорту. 2018 грудень 21; 4(1): 21-28. *(Особистий внесок – виконала пошук, збрала і проаналізувала літературу, оформила статтю).*

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. **Ivankiv YaT**. Morphological features of human and white laboratory rat uterus. International scientific and practical conference “Prospects for the development of medicine in EU countries and Ukraine”; 2018 Dec 21-22; Wloclawek, Republic of Poland, 2018: 90-92.
7. Матешук-Вацеба Л.Р., Гірняк І.І., **Іванків Я.Т.**, Подолук М.В., Симівська Р.Р. Особливості структурної організації стінки артеріол порожнистих органів за умов тривалого впливу опіюду. Індивідуальна анатомічна мінливість органів та структур організму в онтогенезі: зб. матер. наук.-практ. конфер. з міжнар. участю, м. Чернівці, 13-15 вересня 2018р. Чернівці, 2018:104-107. *(Особистий внесок – підготувала матеріал, який стосувався досліджуваного дисертанткою органу, брала участь в аналізі отриманих результатів та підготовці тез до друку)*
8. **Іванків Я.Т.** Порівняльна анатомія матки людини і лабораторного білого щура. Актуальні питання морфогенезу та ремоделювання тканин і органів у нормі та патології: зб. матер. наук.-практ. конфер. з міжнар. участю, м. Тернопіль, 20-21 вересня 2018р. Тернопіль, 2018:57-59.
9. Матешук-Вацеба Л. Р., Гірняк І. І., **Іванків Я. Т.**, Подолук М. В. Ультраструктурні зміни епітеліальних клітин слизової оболонки порожнистих органів за умов шеститижневого впливу опіюду в експерименті. Збірник тез доповідей VII конгресу наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів України. 2-4 жовтня 2019р. Одеса, 2019: 260-261. *(Особистий внесок – підготувала матеріал, який стосувався досліджуваного дисертанткою органу, брала участь в аналізі отриманих результатів та підготовці тез до друку)*
10. **Ivankiv YaT.**, Podoliuk M.V. Structural organization of the links of hemomicrocircular channel of the rat's uterus in condition of 6-week long introduction of nalbuphine. International scientific conference “Medicine under the modern conditions of integration development of European countries”; 2019

May 10-11; Lublin, Republic of Poland, 2019: 246-248. (*Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, провела аналіз отриманих результатів, переклала та підготувала тези до друку*)

11. **Іванків Я.Т.**, Музиченко О.В. Морфологічні зміни стінки матки білого лабораторного щура при дії налбуфіну. Міжнародний науково-практичний медичний форум «Українська медицина – Європейський вибір», м.Івано-Франківськ, 27-28 лютого 2020р. Івано-Франківськ, 2020:5-6. (*Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, провела аналіз отриманих результатів, переклала та підготувала тези до друку*)

Конкретна участь дисертанта в отриманні наукових результатів.

Дисертаційна робота є завершеним самостійним науковим дослідженням здобувача, яка здійснила огляд літератури, виконала інформаційно-патентний пошук, сформулювала мету та завдання. Авторка самостійно виконала етапи планування дисертації, обрала та опанувала методи дослідження, відтворила модель тривалого впливу опіюїду у білого лабораторного щура. Експерименти, забір матеріалу, всі морфологічні дослідження проведені здобувачка особисто. Основні наукові положення, обґрунтування та висновки, які відображені в дисертації, належать здобувачці Іванків Я. Т. Отримані в процесі дослідження результати авторкою опубліковано в наукових працях.

Зв'язок теми з державними або галузевими науковими програмами та планами робіт установи.

Дисертаційна робота виконана згідно плану науково-дослідних робіт Львівського національного медичного університету МОЗ України і є фрагментом наукової роботи кафедр нормальної анатомії та оперативної хірургії з топографічною анатомією «Структурна організація, ангіоархітектоніка та антропометричні особливості органів у внутрішньо- та поза утробному періодах розвитку за умов впливу екзо- та ендогенних факторів» (№ державної реєстрації 0115U000041), яка виконувалась у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького. Здобувач є виконавцем фрагменту цієї роботи.

Відомості про апробацію результатів дисертації.

Основні наукові положення та результати дисертації оприлюднено на засіданнях кафедри нормальної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, міжнародній науково-практичній конференції “Prospects for the development of medicine in EU countries and Ukraine” (Влоцлавек, Польща 2018), всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю “Індивідуальна анатомічна мінливість органів та структур організмів в отогенезі”, присвячена 60-річчю від Дня народження професора Ю. Т. Ахтемійчука (Чернівці, 2018), науково-практичній конференції “Актуальність питання морфогенезу та ремоделювання тканин і органів у нормі та патології” (Тернопіль, 2018), міжнародній науковій конференції “Medicine under the modern conditions of integration development of European countries” (Люблін, Польща, 2019), VII конгресі наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів України (Одеса, 2019), міжнародному науково-практичному медичному форумі “Українська медицина – Європейський вибір” (Івано-Франківськ, 2020).

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційних досліджень.

Етична експертиза дисертаційного дослідження здобувача кафедри нормальної анатомії Іванків Я.Т. на тему: «Структурна організація матки за умов фізіологічної норми та при дії налбуфіну (експериментальне дослідження)» за спеціальністю 222 – Медицина на здобуття науковго ступеня доктора філософії від 31 жовтня 2017 року, протокол №9 позитивно оцінила роботу. Повторно матеріали даного дослідження були розглянуті та схвалені комісією з питань етики ЛНМУ імені Данила Галицького (від 28 вересня 2020 року, протокол №6).

Зауваження щодо змісту та оформлення дисертації.

За формою та структурою дисертаційна робота відповідає усім вимогам щодо кваліфікаційної наукової праці. Вона оформлена згідно з вимогами МОН

України. У ході обговорення дисертації до неї не було висунуто жодних принципових зауважень стосовно суті роботи.

Відповідність дисертації вимогам, що пред'являються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація Іванків Ярини Тарасівни «Структурна організація матки за умов фізіологічної норми та при дії налбуфіну (експериментальне дослідження)» (науковий керівник – доктор медичних наук, професор Матешук-Вацеба Леся Ростиславівна), виконана у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького МОЗ України є завершеним дослідженням, в якому вирішено важливе завдання встановлення особливостей будови та кровопостачання матки білого щура в нормі та в різні терміни впливу опіюду. За науковою новизною, актуальністю, теоретичною і практичною цінністю дисертація Іванків Я.Т. відповідає вимогам Положення ДАК МОН України п. 10 “Про затвердження вимог до оформлення дисертації”, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України № 40 від 12.01.2017 року (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 167 від 06.03.2019 р. і №759 від 31.05.2019 р.) щодо кандидатських дисертацій в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

ВИСНОВОК

Розглянувши дисертацію Іванків Ярини Тарасівни «Структурна організація матки за умов фізіологічної норми та при дії налбуфіну (експериментальне дослідження)» та наукові публікації, у яких висвітлено основні наукові результати дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих із співавторами (додаток 1), а також за результатами попередньої експертизи (фахового семінару) кафедр Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького вважаємо, що робота є актуальною для сучасної охорони здоров'я, зокрема, теоретичної та клінічної медицини. Це самостійна завершена праця, з адекватними метою та завданнями, в якій використані сучасні методи лабораторних і наукових досліджень. Дисертаційна робота має

наукову новизну, теоретичне та практичне значення для охорони здоров'я. Основні результати дослідження та отримані нові наукові дані, висновки та практичні рекомендації висвітлені в повному обсязі в наукових публікаціях, які зараховані за темою дисертації. Робота виконана з дотриманням вимог академічної доброчесності. Матеріали дисертації щодо лабораторних і наукових досліджень тварин відповідають нормам біоетики.

Дисертаційна робота Іванків Ярини Тарасівни «Структурна організація матки за умов фізіологічної норми та при дії налбуфіну (експериментальне дослідження)» повністю відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 06.03.2019 р. та оформлена відповідно вимогам наказу № 40 МОН України від 12.01.2017 р., і може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Комісія рекомендує ректору Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України подати клопотання до МОН України про утворення спеціалізованої Вченої ради для розгляду та проведення разового захисту дисертації Іванків Ярини Тарасівни у такому складі спеціалізованої вченої ради:

Голова разової спеціалізованої Вченої ради: доктор медичних наук, професор Яценко Антоніна Михайлівна, професор кафедри гістології, цитології та ембріології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України, м. Львів.

Опоненти:

доктор медичних наук, професор Слободян Олександр Миколайович, професор кафедри анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці;

доктор медичних наук, професор Герасимюк Ілля Євгенович, завідувача кафедри анатомії людини Тернопільського національного медичного університету, м. Тернопіль.

Рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кузик Юлія Іванівна, професор кафедри патологічної анатомії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України, м. Львів;

доктор медичних наук, професор Пирогова Віра Іванівна, завідувач кафедри акушерства, гінекології та перинатології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького МОЗ України, м. Львів.

Головуючий на засіданні фахового семінару,

д.мед.н., професор, завідувач кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією

Масна З.З.

підпис

Рецензенти:

д.мед.н., професор кафедри патологічної анатомії

Кузик Ю.І.

підпис

д.мед.н., професор, завідувач кафедри акушерства, гінекології та перинатології ФПДО

Пирогова В.І.

підпис

Відповідальна за діяльність розових спеціалізованих вч. з присудження спеціальності філософії

Драпак І.В.

підпис

«19» жовтня 2020 року

ДОДАТКИ

Додаток А

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Матешук-Вацеба Л. Р., **Іванків Я. Т.**, Подолук М. В. Ультраструктурна організація м'язової оболонки шийки матки при тривалому впливі опіюду в експерименті. Український журнал медицини, біології та спорту. 2020. 1(23):62-66. *(Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, здійснила аналіз отриманих результатів, підготувала статтю до друку).*
2. Mateshuk-Vatseba LR, **Ivankiv Ya T**, Ivankiv TM. The influence of opioid on the microstructural organization of the Wall of the uterus of the white laboratory rat. Clin J Obstet Gynaecol. 2019; 2: 135-137. *(Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, здійснила аналіз отриманих результатів, статистичну обробку даних, переклала та підготувала статтю до друку).*
3. **Ivankiv Y**. Structural organization of the links of hemomicrocircular channel of the rat's uterus under the conditions of 6-week long administration of nalbuphine. Proc Shevchenko Sci Soc Med Sci. 2019Jun.24;55(1):111-7.
4. Podolyuk MV, **Ivankiv YaT**, Mateshuk-Vatseba LR. Microstructural changes of the mucous membrane of the fallopian tube during prolonged opioid exposure. Science and Education a New Dimension. Natural and Technical Sciences, VIII(27): 41-44. *(Особистий внесок – брала участь у проведенні експериментального дослідження, допомагала в аналізі отриманих результатів та оформленні статті до друку).*
5. **Іванків ЯТ**, Матешук-Вацеба ЛР. Морфологічні особливості матки в нормі та при патології. Український журнал медицини, біології та спорту. 2018 грудень 21; 4(1): 21-28. *(Особистий внесок – виконала пошук, збрала і проаналізувала*

літературу, оформила статтю).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. **Ivankiv YaT.** Morphological features of human and white laboratory rat uterus. International scientific and practical conference “Prospects for the development of medicine in EU countries and Ukraine”; 2018 Dec 21-22; Wloclawek, Republic of Poland, 2018: 90-92.
7. Матешук-Вацеба Л.Р., Гірняк І.І., **Іванків Я.Т.**, Подоліук М.В., Симівська Р.Р. Особливості структурної організації стінки артеріол порожнистих органів за умов тривалого впливу опію. Індивідуальна анатомічна мінливість органів та структур організму в онтогенезі: зб. матер. наук.-практ. конфер. з міжнар. участю, м. Чернівці, 13-15 вересня 2018р. Чернівці, 2018:104-107. *(Особистий внесок – підготувала матеріал, який стосувався досліджуваного дисертанткою органу, брала участь в аналізі отриманих результатів та підготовці тез до друку)*
8. **Іванків Я.Т.** Порівняльна анатомія матки людини і лабораторного білого щура. Актуальні питання морфогенезу та ремоделювання тканин і органів у нормі та патології: зб. матер. наук.-практ. конфер. з міжнар. участю, м. Тернопіль, 20-21 вересня 2018р. Тернопіль, 2018:57-59.
9. Матешук-Вацеба Л. Р., Гірняк І. І., **Іванків Я. Т.**, Подоліук М. В. Ультраструктурні зміни епітеліальних клітин слизової оболонки порожнистих органів за умов шеститижневого впливу опію в експерименті. Збірник тез доповідей VII конгресу наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів України. 2-4 жовтня 2019р. Одеса, 2019: 260-261. *(Особистий внесок – підготувала матеріал, який стосувався досліджуваного дисертанткою органу, брала участь в аналізі отриманих результатів та підготовці тез до друку)*
10. **Ivankiv YaT.**, Podoliuk M.V. Structural organization of the links of hemomicrocircular channel of the rat`s uterus in condition of 6-week long introduction

of nalbuphine. International scientific conference “Medicine under the modern conditions of integration development of European countries”; 2019 May 10-11; Lublin, Republic of Poland, 2019: 246-248. *(Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, провела аналіз отриманих результатів, переклала та підготувала тези до друку)*

11. **Іванків Я.Т.**, Музиченко О.В. Морфологічні зміни стінки матки білого лабораторного щура при дії налбуфіну. Міжнародний науково-практичний медичний форум «Українська медицина – Європейський вибір», м.Івано-Франківськ, 27-28 лютого 2020р. Івано-Франківськ, 2020:5-6. *(Особистий внесок – провела експериментальне дослідження, підготувала матеріал, провела аналіз отриманих результатів, переклала та підготувала тези до друку)*